

POTILAAN OIKEUDET

1. OIKEUS HOITOON

Potilaalla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Hänen hoitonsa on järjestettävä ja häntä on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä niin, että hänen vakaumustaan ja hänen yksityisyyttään kunnioitetaan.

Toiminnot on järjestettävä niin, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteyden **terveyskeskukseen**. Terveydenhuollon ammattihenkilön on tehtävä hoidon tarpeen arviointi viimeistään kolmantena arkipäivänä siitä kun potilas otti yhteyttä terveyskeskukseen. **Perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettavassa erikoissairaanhoidossa** hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut toimintayksikköön. Tarpeellinen hoito on aloitettava kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kolmessa kuukaudessa siitä, kun hoidon tarve on arvioitu. Tätä aikaa voidaan ylittää kolmella kuukaudella, jos siihen on perusteltu syy eikä potilaan terveydentila siitä vaarannu.

Sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidossa hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut toimintayksikköön. Hoito on aloitettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut toimintayksikköön. Jos hoidon tarpeen arviointi edellyttää erikoislääkärin arviointia tai muita erityisiä tutkimuksia, on arviointi ja tutkimukset toteutettava kuuden viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut. Tarpeellinen hoito on järjestettävä alle 23-vuotiaille kiireellisyys huomioon ottaen kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu, jolleivät lääketieteelliset, hoidolliset ja muut vastaavat seikat muuta edellyttä.

2. ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS

Potilasta on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan. Jos potilas kieltäytyy tietyistä hoidosta tai toimenpiteestä, on häntä mahdollisuuksien mukaan hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan muulla lääketieteellisesti hyväksyttävällä tavalla.

Henkilöllä on mahdollisuus valita, miltä terveysasemalta hän saa terveydenhuollon palvelut. Terveysaseman vaihtamisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus sekä sille terveysasemalle, jota henkilö käyttää että sille, jonka hän valitsee. Valinta voi kohdistua samanaikaisesti vain yhteen terveysasemaan. Uuden valinnan voi tehdä vuoden kuluttua edellisestä valinnasta.

Jos henkilö asuu tai oleskelee työn, opiskelun, vapaa-ajan vieton, lähiomaisen tai muun läheisen asumisen vuoksi pitempiaikaisesti tai säännönmukaisesti kotikuntansa ulkopuolella, hänellä on oikeus käyttää muun kuin kuntansa perusterveydenhuollon palveluja hoitosuunnitelmansa mukaisen hoidon toteuttamiseen.

Potilaalla on oikeus valita häntä terveydenhuollon yksikössä hoitava laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö toimintayksikön toiminnan tarkoituksenmukaisen järjestämisen sallimissa rajoissa.

3. TIETOSUOJA JA SALASSAPITO

Potilasasiakirjat ovat salassa pidettäviä ja henkilökunnalla on vaitiolovelvollisuus.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja alueen kunnallisen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon potilasasiakirjat muodostavat yhteisen potilastietorekisterin. Toimintayksiköiden välinen potilastietojen käyttö ei edellytä potilaan nimenomaista suostumusta. Potilaalla on kuitenkin oikeus kieltää toisen toimintayksikön tietojen käyttö. Potilas saa tehdä ja peruuttaa kiellon milloin tahansa.

Potilaalla on oikeus tarkastaa itseään koskevat asiakirjat ja saada niistä kopiot. Jos asiakirjoissa on potilaan mielestä virheitä, hän voi pyytää virheellisten tietojen poistoa, lisäystä tai täydennystä.

Huoltajilla on yleensä oikeus tarkastaa alaikäisen lapsen tai nuoren asiakirjat. Kuitenkin, mikäli alaikäisen katsotaan olevan riittävän kypsän arvioimaan tilannettaan ja päättämään hoidostaan, hän voi kieltää tietojensa luovutuksen huoltajilleen.

4. MENETTELYTAVAT ONGELMATILANTEISSA

Ensisijaisesti ongelmatilanteet pyritään ratkaisemaan keskusteluilla hoitavan henkilön kanssa. Mukaan keskusteluun voi pyytää potilasasiamiehen ja työtekijän lähiesimiehen.

Potilasasiamiehen tehtävä on ohjata ja neuvoa potilaita sekä avustaa muistutusten ja vahinkoilmoitusten tekemisessä. Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän potilasasiamiehenä toimii Anneli Pehkonen, paikalla maanantaisin ja tiistaisin, puh. 044 3156 223, anneli.pehkonen@ras.fi.

Jos potilaalle aiheutuu terveyden- tai sairaanhoidon yhteydessä henkilövahinkoja, niihin voi hakea korvausta Potilasvakuutuskeskuksesta. www.pvk@fi

Potilaalla on mahdollisuus tehdä kirjallinen muistutus kohtelustaan. Muistutus osoitetaan johtavalle lääkärille ja siihen on vastattava kohtuullisessa ajassa.

Potilas voi tehdä kokemistaan epäkohdista kantelun aluehallintovirastoon. Oikeus kantelun tekemiseen ei ole rajattu, vaan kantelun voi tehdä kuka tahansa.

Jos potilas epäilee, että virkamies ei ole noudattanut lakia tai täyttänyt velvollisuuksiaan, hän voi kannella tästä eduskunnan oikeusasiamiehelle tai oikeuskanslerille. Sosiaali- ja terveysministeriö ei käsittele kanteluita.

Kantelun perusteella ei kuitenkaan makseta vahingonkorvauksia. Sen sijaan valvova viranomainen voi antaa huomautuksen tai varoituksen viranomaiselle.